

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 22. november 2016

Miljø- og fødevareministerens besvarelse af spørgsmål nr. 117 (MOF alm. del) stillet 28. oktober.

Spørgsmål nr. 117

Vil ministeren kommentere henvendelsen fra Agrifarm, jf. MOF alm. del – bilag 37 og i den forbindelse oplyse følgende:

- Hvilke barrierer er der for at tage ny teknologi i brug hurtigere, end det sker i dag?
- Er der lovgivningsmæssige barrierer for at kunne forenkle test og ibrugtagning af nye anlæg til landbruget?
- Anvendes der i dag de mest moderne testmetoder til godkendelsen af ny teknologi, og vil et skift i testmetode kunne give en hurtigere behandling?
- Hvordan er mulighederne for at godkende, at et produkt sælges inden de offentlige test er fuldt gennemført for producentens eget ansvar – f.eks. i stil med de hollandske regler som eftersigende tillader op til fire nye anlæg med de oplyste emissionsreduktioner og herefter med en mindre faktor indregnet til emissionsreduktion?
- Kan godkendelsesperioden forkortes ved at bruge producentens egne tests, hvis de er valideret af uvildige eksperter?

Svar

Jeg har forelagt spørgsmålet Miljøstyrelsen, som nedenfor besvarer de enkelte spørgsmål.

Ad. 1: Hvilke barrierer er der for at tage ny teknologi i brug hurtigere, end det sker i dag?

”Miljøstyrelsen arbejder for at sikre, at teknologiproducenter har så gode vilkår som muligt for at bringe ny miljøeffektiv landbrugsteknologi ud på markedet. Miljøeffektiv teknologi er med til at sikre balancen mellem en effektiv husdyrproduktion, der samtidig tager hensyn til miljø, natur og naboer til husdyrbrug. Det er i den forbindelse afgørende, at miljøeffekten og driftsstabiliteten af teknologierne er tilstrækkeligt dokumenteret. Dette er både en fordel for teknologiproducenterne, så de kan fremvise valid dokumentation over for landmændene, men også for at lette kommunernes sagsbehandling og give landmændene sikkerhed i deres valg af ny teknologi.

Miljøstyrelsen administrerer til dette formål en ”teknologiliste”, som lister miljøteknologier til landbrugsproduktion, som har en dokumenteret effekt mht. reduktion af ammoniak- og/eller lugtemissioner. Listen dækker over følgende teknologiområder: Staldsystemer, opbevaring af husdyrgødning, luftrensning og udbringningsteknologi. De teknologier, der er optaget på teknologilisten, har alle gennemgået et dokumentationsforløb i overensstemmelse med retningslinjer opstillet af Miljøstyrelsen i samarbejde med førende nationale og internationale eksperter fra universiteter og i dialog med erhvervet. Miljøstyrelsen arbejder løbende på at smidiggøre dokumentationskravene under hensynstagen til, at validiteten og dokumentation for driftsstabilitet ikke sættes over styr.

Før Miljøstyrelsen indførte ”teknologilisten”, skulle kommunen foretage en konkret vurdering af, om miljøeffekten af en teknologi var tilstrækkeligt dokumenteret. Dette var vanskeligt for kommunerne, da dokumentationen ikke fulgte ensartede standarder og derfor var svær at vurdere. Dette vurderingsarbejde var en medvirkende faktor til lange sagsbehandlingstider. Teknologilisten er vejledende men i praksis vidt udbredt, og dermed vælger landmanden oftest en teknologi fra listen ved ansøgning om husdyrgodkendelse. At vælge fra listen skaber sikkerhed for landmandens investering. Hvis landmanden vælger en teknologi, der ikke er på listen, skal kommunen fortsat foretage en konkret vurdering.

Dokumentationsniveauet for teknologier på teknologilisten følger fem testprotokoller, som er udviklet af danske og internationale eksperter i VERA samarbejdet, som består af Nederlandene, Tyskland og Danmark. Teknologiproducenter, der kun har ønske om markedsføring på det danske marked, kan blive optaget på teknologilisten på flere forskellige måder, der ikke nødvendigvis stringent følger de fem testprotokoller. Det er resultatet af Miljøstyrelsens arbejde med at smidiggøre dokumentationskravene til optagelse på teknologilisten. Den afgørende parameter er, at teknologiens miljøeffekt er dokumenteret tilstrækkeligt og testresultaterne er pålidelige. Nye teknologier, der ikke har været anvendt tidligere, vil som udgangspunkt udløse krav om test i driftsstalde. I en situation, hvor en teknologiproducent kan fremvise dokumentation fra egne test i driftsstalde, klimakamre eller ved beregning, kan denne dokumentation under særlige omstændigheder indgå som en del af testgrundlaget, så der kun er brug for supplerende test eller evt. en rapport, der beskriver den eksisterende dokumentation.

Teknologiproducentens egne testresultater anvendes endvidere til at fastsætte det foreløbige grundlag, som kan anvendes forud for test i driftsstalde som typisk kræver en miljøgodkendelse. Miljøstyrelsen kan efter teknologiproducentens anmodning udarbejde en såkaldt ”vejledende udtalelse” om den forventede effekt af teknologien på baggrund af det foreløbige grundlag. En vejledende udtalelse bliver typisk udstedt til det antal stalde, som er nødvendige for at gennemføre testen (mellem 2-4 stalde). I Agrifarms tilfælde har Miljøstyrelsen helt ekstraordinært givet mulighed for at opføre op til 6 stalde på baggrund af en vejledende udtalelse.

Miljøstyrelsen er optaget af, at der ikke bliver opført et større antal stalde end de, der er nødvendige for at kunne gennemføre en test. Dette er først og fremmest for at sikre landmændene mod at investere i teknologier, der ikke har en dokumenteret effekt. Hvis det f.eks. viser sig, at en teknologi kun kan reducere 50 % ammoniak mod forventede 60 %, har kommunen en forpligtigelse til at påbyde landmanden at anvende alternative virkemidler eller i værste tilfælde reducere bestanden for at kunne overholde vilkår i miljøgodkendelsen. Hvis det ligeledes viser sig, at teknologien ikke er driftssikker, kan landmanden være tvunget til at anvende andre virkemidler, hvis dette er muligt.

Der er stor forskel på, hvor lang tid det tager at gennemføre et testforløb. Dette varierer typisk mellem ca. 3 måneder for en udbringningsteknologi til ca. 2 år for en staldteknologi som i Agrifarms tilfælde. Herudover må påregnes ca. 3 måneder til validering af resultaterne fra Miljøstyrelsens tilknyttede uvildige eksperter.

Samlet set vurderer Miljøstyrelsen umiddelbart, at tiden der går, før en ny teknologi kan tages i brug, vanskeligt kan nedbringes yderligere uden at gå på kompromis med validiteten af teknologiernes miljøeffekt og driftsstabilitet. Miljøstyrelsen har dog ikke indsigt i evt. barrierer, som finder sted i udviklingsforløbet, før teknologien er klar til at blive testet i forhold til optagelse på teknologilisten.

Ad. 2: Er der lovgivningsmæssige barrierer for at kunne forenkle test og ibrugtagning af nye anlæg til landbruget?

Med hjemmel i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 19 og 34 har landmænd mulighed for at opføre stalde, som kan indgå i test af miljøteknologier til reduktion af ammoniak- og/eller lugtemissioner i eksisterende og nye stalde. Hjemlen i § 19 giver mulighed for midlertidigt at dispensere for overholdelse af de i bekendtgørelsen fastsatte emissionsgrænseværdier. Hjemlen i § 34 giver mulighed for at afprøve miljøeffektive teknologier på eksisterende husdyrbrug på visse betingelser efter anmeldelse til kommunen. Testen skal være afsluttet senest 3 år efter, der er truffet afgørelse om test af teknologien med mulighed for forlængelse på op til et år. Herudover kan kommuner i miljøgodkendelser give tilladelse til at teste ny teknologi, hvis der ikke gøres brug af anmeldelseordningen i § 34.

Testgrundlaget, der ligger til grund for Miljøstyrelsens teknologiliste, er ikke fastsat i en bekendtgørelse. Teknologilisten er vejledende, og en landmand kan vælge en teknologi, som ikke er på listen, hvorefter kommunen skal vurdere dokumentation om miljøeffekt. I praksis er dette dog sjældent, da de fleste kommuner kun accepterer teknologier optaget på teknologilisten.

Miljøstyrelsen justerer løbende testgrundlaget, hvis teknologiproducenter eller Miljøstyrelsens tilknyttede eksperter eller andre gør opmærksom på u hensigtsmæssigheder eller har ideer til yderligere smidiggørelse, der ikke vil forringe validiteten. Der er således ikke lovgivningsmæssige barrierer for at forenkle test. Dette har Miljøstyrelsen senest gjort i 2014, hvor Miljøstyrelsen, efter input fra branchen, gjorde testgrundlaget mere smidigt på flere punkter, f.eks. at testvarighed kan afkortes, at samme stald kan anvendes til både test- og kontrolmåling, at målinger i driftstalde kan kombineres med teststalde mv.

Der er ligeledes ikke lovgivningsmæssige barrierer for at udvide antallet af stalde, som kan opføres på baggrund af en "vejledende udtalelse", som Miljøstyrelsen har valgt at gøre i Agrifarms tilfælde. Det er dog Miljøstyrelsens vurdering, at der skal være helt særlige grunde for, at en sådan praksis anvendes, da risikoen for manglende effekt vil blive bredt ud på et større antal landmænd.

Ad. 3: Anvendes der i dag de mest moderne testmetoder til godkendelsen af ny teknologi, og vil et skift i testmetode kunne give en hurtigere behandling?

VERA Testprotokollerne repræsenterer en høj grad af validitet, som internationale eksperter har udviklet. Indenfor hver testprotokol er der oplyst en række målemetoder og testmetoder, som disse eksperter har anerkendt som valide til de formål, som de skal anvendes til. Testprotokollerne opdateres løbende i internationalt regi. Ud over de målemetoder, som oplystes i testprotokollerne, giver det danske dokumentationsgrundlag yderligere fleksibilitet til brug for dokumentation til den danske teknologiliste.

Om en ny testmetode er hurtigere end de eksisterende vil afhænge af den enkelte metode. En ny metode kan være udviklet, fordi den er mere præcis, billigere mv. Såfremt en teknologiproducent ønsker at anvende en ny målemetode, vil Miljøstyrelsen forelægge teknologiproducentens ønskede metode for Miljøstyrelsens tilknyttede eksperter, som herefter vil komme med en indstilling til Miljøstyrelsen.

Ad. 4: Hvordan er mulighederne for at godkende, at et produkt sælges inden de offentlige test er fuldt gennemført for producentens eget ansvar – f.eks. i stil med de hollandske regler, som eftersigende tillader op til fire nye anlæg med de oplyste emissionsreduktioner og herefter med en mindre faktor indregnet til emissionsreduktion?

I forbindelse med test giver den hollandske "Proffstalle"-ordning mulighed for, at op til fem landmænd, som tester den første version af en teknologi, kan beholde den midlertidige emissionsfaktor i tilfælde af, at testen skulle vise et ringere reduktionspotentiale end forventet.

Det vil umiddelbart være muligt at udvide muligheden for at teste op til fem stalde i Danmark også, men dette vil dog øge risikoen for både landmanden og teknologiproducenten. Ved at give mulighed for at teste flere driftstalder er der desuden risiko for, at testperioden bliver forlænget, før en afrapportering finder sted og en teknologi kan erklæres dokumenteret og optages på teknologilisten.

Som reguleringen er i dag, vil det ikke være muligt at lade de landmænd, der stiller deres stalde til rådighed for en test, beholde en evt. merudledning, hvis det viser sig, at der udledes mere end forventet, da de i så fald vil overskride niveauerne for ammoniak- og/eller lugtemissioner, som skal sikre beskyttelsen af omgivende natur og naboer. Fordi der ikke er emissionslofter for den enkelte bedrift i Nederlandene, er det her muligt, at landmanden kan beholde en eventuel meremission fra en ny miljøteknologi, uden at det er nødvendigt at regulere yderligere for at nedbringe ammoniakemissionen. Den forøgede emission fra bedriften vil dog betyde, at der indenfor regionen er andre landmænd, der må producere mindre, fordi den samlede emission indenfor regionen ikke må stige (en såkaldt kvoteordning). En sådan ordning er der ikke i Danmark.

Ad. 5: Kan godkendelsesperioden forkortes ved at bruge producentens egne tests, hvis de er valideret af uvildige eksperter?

Som beskrevet under punkt 2 har Miljøstyrelsen udarbejdet en række smidige optagelseskriterier, som afviger fra VERA testprotokollerne og som er tilstrækkelige til dokumentation for at komme på den danske teknologiliste. En af disse muligheder er, at op til halvdelen af målingerne kan foretages i teststalder.

Teknologiproducenters egen dokumentation for effekterne af deres teknologi kan helt eller delvis indgå som en del af dokumentationsgrundlaget på teknologilisten. Det er dog et krav, at dokumentationen er på et tilstrækkeligt fagligt og struktureret niveau, som svarer til Miljøstyrelsens dokumentationsgrundlag til teknologilisten. Miljøstyrelsens tilknyttede eksperter vil foretage en konkret vurdering af, om dokumentationen er af en kvalitet, så den kan indgå i det samlede dokumentationsgrundlag for optagelse på teknologilisten.

Eksempler på eksisterende dokumentation er allerede gennemførte test, som har fundet sted i andet regi. Disse kunne f.eks. være gennemført i udlandet, i samarbejde med universiteter eller i laboratorier. Der kan også være tale om beregninger, som kunne indgå i den samlede bedømmelse. På den måde kan perioden før optagelse på teknologilisten afkortes, ligesom det vil medføre lavere omkostninger for teknologiproducenten.”

Esben Lunde Larsen

/

Claus Torp